

تأثير اللغة والثقافة التركية على تدريس اللغات الأجنبية
(مراجعة لمواد واساليب تدريس اللغة)

تأثير اللغة والثقافة التركية على تدريس اللغات الأجنبية (مراجعة لمواد واساليب تدريس اللغة)

غفران محمد عبيد

مركز بابل للدراسات الحضارية والتاريخية

البريد الإلكتروني Email : Yzna2814@gmail.com

الكلمات المفتاحية: تعليم اللغة الأجنبية، طرق تدريس اللغة الأجنبية، المبادئ الأساسية وخصائص الاستخدام.

كيفية اقتباس البحث

عبيد ، غفران محمد، تأثير اللغة والثقافة التركية على تدريس اللغات الأجنبية (مراجعة لمواد واساليب تدريس اللغة)، مجلة مركز بابل للدراسات الانسانية، تشرين الاول ٢٠٢٤، المجلد: ١٤، العدد: ٤ .

هذا البحث من نوع الوصول المفتوح مرخص بموجب رخصة المشاع الإبداعي لحقوق التأليف والنشر (Creative Commons Attribution) تتيح فقط للآخرين تحميل البحث ومشاركته مع الآخرين بشرط نسب العمل الأصلي للمؤلف، ودون القيام بأي تعديل أو استخدامه لأغراض تجارية.

مسجلة في
ROAD

مفهرسة في
IASJ

Journal Of Babylon Center For Humanities Studies 2024 Volume :14 Issue : 4
(ISSN): 2227-2895 (Print) (E-ISSN):2313-0059 (Online)

The influence of Turkish language and culture on teaching foreign languages

(A review of language teaching materials and methods)

Ghufran Mohammed Obaid

Babylon Center for Cultural and Historical Studies

Keywords : Foreign language education, foreign language teaching methods, basic principles and usage features.

How To Cite This Article

Obaid, Ghufran Mohammed, The influence of Turkish language and culture on teaching foreign languages (A review of language teaching materials and methods), Journal Of Babylon Center For Humanities Studies, October 2024, Volume:14, Issue 4.

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

[This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

ABSTRACT

Throughout the history of foreign language teaching, it has been always debating how to teach a foreign language. Therefore several different methods were developed and used. In order to carry out these methods effectively in teaching process. In language teaching method is a teaching element which lets students have aims of education reliably and quickly. These methods have been developed to make up other methods' deficiencies or inadequacies that in use. However, it is frankly understood that there is no perfect method. It is necessary to know about basic principles, boundaries, features and imperfections of the methods. Because of the places where these methods were improved are abroad and knowledge related to the methods is obtained from foreign language sources, it is unavoidable to use second/third references. Besides, the knowledge which can be only acquired in execution environment of methods doesn't exist adequately in published sources in Turkish language. In these sources, different, less or conflictive information exist related to the focused point of this study "basic principles and usage

features of methods". In this study, it is aimed to detect conflicts, deficiencies and differences on concerned topics and make them up, later on to gather that knowledge under the same study.

المخلص

طوال تاريخ تدريس اللغة الأجنبية، كان هناك دائماً نقاش حول كيفية تدريس لغة أجنبية. ولذلك تم تطوير واستخدام العديد من الأساليب المختلفة لتنفيذ هذه الأساليب بشكل فعال في عملية التدريس. تعد طريقة تدريس اللغة عنصراً تعليمياً يتيح للطلاب تحقيق أهداف التعليم بشكل موثوق وسريع. وقد تم تطوير هذه الأساليب لتعويض أوجه القصور أو القصور في الأساليب الأخرى المستخدمة. ومع ذلك، فمن المفهوم بصراحة أنه لا توجد طريقة مثالية. من الضروري معرفة المبادئ الأساسية والحدود والميزات والعيوب في الأساليب. ونظراً لأن الأماكن التي تم فيها تحسين هذه الأساليب موجودة في الخارج ويتم الحصول على المعرفة المتعلقة بهذه الأساليب من مصادر لغة أجنبية، فلا مفر من استخدام مراجع ثانية/ثالثة. علاوة على ذلك، فإن المعرفة التي لا يمكن اكتسابها إلا من خلال بيئة تنفيذ الأساليب غير موجودة بشكل كافٍ في المصادر المنشورة باللغة التركية. في هذه المصادر، توجد معلومات مختلفة أو أقل أو متضاربة تتعلق بالنقطة التي تركز عليها هذه الدراسة "المبادئ الأساسية وميزات استخدام الأساليب". وتهدف هذه الدراسة إلى الكشف عن الصراعات وأوجه القصور والاختلاف في المواضيع المعنية واختلافها، ثم جمع تلك المعرفة في وقت لاحق في إطار نفس الدراسة.

Türk dili ve kültürünün yabancı dil öğretimine etkisi dil öğretim materyalleri ve yaklaşımlar üzerine bir " "inceleme

ÖN SÖZ

Yabancı dil öğretiminin tarihi boyunca dilin nasıl öğretileceği daima tartışma konusu olmuştur. Bu sebeple süreç boyunca birçok farklı yöntem geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Dil öğretiminde yöntem, öğrenciyi eğitimin amaçlarına en çabuk ve en güvenilir olarak ulaştıracak olan bir öğretim unsurudur. Yabancı dil öğretiminde kullanılan gelen yöntemler, genel itibarıyla, kullanılmakta olan bir yöntemin eksikliklerini veya yetersiz kaldığı noktaları kapatmak amacıyla ortaya çıkmış, bu çabalar yabancı dilin daha iyi öğretimine katkı sağladığı gibi, bu alana alternatif yöntemler kazandırmıştır. Fakat günümüzde varılan noktada mükemmeliyete ulaşmış bir yöntemin varlığından söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde var olan yöntemlerin çeşitliliği,

dil öğretiminde hangi yöntemlerin daha etkili olduğu sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu yöntemleri öğretim sürecinde etkin bir biçimde uygulayabilmek için yöntemlerin temel prensiplerini, sınırlarını, özelliklerini ve eksik yönlerini bilmek gerekir. Yabancı dil öğretim yöntemlerinin geliştirildiği yerler yurtdışında olduğu ve yöntemler hakkındaki bilgiler yabancı kaynaklardan edinildiği için, çevirilerin ve ikincil/üçüncül kaynakların kullanımı zorunlu olmaktadır. Ayrıca yalnızca yöntemlerin uygulama ortamlarında gözlemle edinilebilecek bilgiler de Türkçe kaynaklarda yeterli derecede bulunmamaktadır. Çalışmanın odaklandığı husus olan “yöntemlerin temel ilke ve kullanım özellikleri” hakkında yabancı dil öğretim yöntemleri ile ilgili Türkçe olarak yayınlanmış çeşitli kaynaklarda farklı, eksik ya da diğer kaynaklarla uyuşmayan bilgilere rastlanmaktadır. Bu çalışmada bilgilerin incelenerek ilgili başlıklardaki uyuşmazlıkların, eksikliklerin ve farklılıkların belirlenip giderilmesi ve bilgilerin bir çalışma altında toplanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, yabancı dil öğretim yöntemleri, temel ilke ve kullanım özellikleri.

GİRİŞ

Yabancı dil öğretiminin tarihi boyunca da dilin nasıl öğretileceği daima tartışma konusu olmuştur. Yabancı dil öğretim yöntemleri, bir yabancı dili öğrenme, bilgi birikimini kazandırma aracı olmanın ötesinde öğretim çalışmalarında öğrenciyi daha yetkin bir öğrenen haline getirmenin yolunu gösterme çabasında olan sistemlerdir. Dil öğretiminde yöntem, öğrenciyi eğitimin amaçlarına en çabuk ve en güvenilir olarak ulaştıracak olan bir öğretim unsurudur. Günümüze kadar pek çok öğrenim ve öğretim yöntemi geliştirilmesine rağmen gerçek anlamda tek başına yeterli ve ideal bir yöntemin varlığından söz edilemez.

Yabancı dil öğretiminde var olan yöntemlerin çeşitliliği, dil öğretiminde hangi yöntemlerin daha etkili olduğu sorununu da beraberinde getirmektedir. Bir kişi üzerinde faydalı olabilecek bir yöntem başka bir kişi üzerinde aynı ölçüde başarılı olmayabilir ya da tamamen başarısız kalabilir (Tarcan, 2004: 6). Yabancı dil öğretim yaklaşımları ve yöntemlerinin iyi bilinmesi, bundan sonra yeni yaklaşım ve yöntemlerin gelişmesi ve bu sürecin takibi açısından oldukça önemlidir (Demircan, 2013).

Dünyamızdaki bu gelişmelere paralel Ülkemizde de son yıllarda önemli gelişmeler olmuş, davranışçı yaklaşım terk edilerek yapılandırıcı yaklaşımla yeni Türkçe öğretim programları hazırlanmıştır. 2004 Türkçe

(1-5. Sınıflar) Öğretim Programında yapılandırıcı yaklaşım merkeze alınarak çoklu zekâ, öğrenci merkezli öğrenme, beyin temelli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlılık, sarmal ve tematik yaklaşım, beceri ve etkinlik yaklaşımı gibi yaklaşım ve modellerden yararlanılmıştır. Türkçe öğretiminde dil becerileriyle birlikte zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu becerilerin geliştirilmesi için çeşitli etkinlik, görev ve projelerle Türkçe öğretimi yapılmaktadır.

Son yıllarda araştırmacılar dil öğretim yaklaşım ve yöntemlerini sistemli hale getirmek için bazı çalışmalar yapmışlardır. Lecomte 1993 yılında, çeşitli araştırmalarından hareketle dil öğretim yaklaşımlarını davranışçı, iletişimsel, bilişsel, yapılandırıcı ve keşfederek öğrenme başlıkları altında toplamıştır. Ardından Develay, idealist, deneysel ve yapılandırıcı olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Germain, bütün dil yaklaşımlarını bütünleşik, dilbilimsel ve psikolojik olarak gruplamıştır. Bu sınıflamaların birbirinden farklı olması alanda çeşitli sorunlara neden olmuştur. Bunu önlemek amacıyla Bailly 1998 yılında yeni bir sınıflama yapmıştır. Bu sınıflamada dil öğretim yaklaşımları dayandıkları temel görüş ve alandaki uygulamalara göre “davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı” olmak üzere üç ana grupta toplanmıştır. Eski dil

öğretim yaklaşım ve yöntemleri “davranışçı” başlık altında sıralanmıştır. “Bilişsel” dil öğretim yaklaşımı adı altında Chomsky ve Krashen’in görüşlerine yer verilmiştir. “Yapılandırıcı” dil öğretim yaklaşımı olarak Piaget, Vygotsky ve Bruner’in çalışmaları

ele alınmıştır (Bailly, 1997, 1998, Rézeau, 2001, Güneş, 2007-b). Bu sınıflamanın eğitim yaklaşımlarıyla ilişkilendirilmesi alanda daha çabuk benimsenmesini getirmiştir. Dünyamızda ana dil ve ikinci dil öğretiminde kullanılan bazı yaklaşım ve yöntemler bu sınıflamaya dayalı olarak aşağıda verilmektedir. Bunlar dil öğretimine özgü yaklaşım ve yöntemlerdir. Eğitimde kullanılan soru-cevap, gösteri, gözlem ve inceleme gibi yöntemlerle karıştırılmamalıdır.

Yirminci yüzyılda hızla gelişen öğretim teknikleri, yirmi birinci yüzyılda da büyük bir ivmeyle gelişimini sürdürmektedir. Materyal geliştirme, öğretim tekniklerine paralel olarak her geçen gün gelişmiş, öğretim ve öğrenim sürecinin ayrılmaz bir parçası hâlini almıştır. Dolayısıyla günümüzde öğretim materyalleri geliştirme, başlı başına bir uzmanlık dalı olmuştur. Materyaller, yabancı dil öğretiminde ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, öğretimi-öğrenimi destekleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın **amacı**; çeşitli kaynaklarda yer alan yabancı dil öğretim yöntemlerinin ‘temel ilkeleri, kullanım özellikleri ve yöntemlere getirilen eleştiriler’ hakkındaki bilgileri karşılaştırmalı bir biçimde

inceleyip ilgili başlıklardaki farklılık, eksiklik ve uyumsuzlukları tespit ederek ortaya çıkan bilgileri sistemli bir şekilde bir çalışma altında toplamaktır. Çalışma **belgesel tarama yöntemi** kullanılarak meydana getirilmiştir.

Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler :

Yabancı dil öğretiminde(YDÖ) kullanılagelen yöntemler, genel itibariyle, kullanılmakta olan bir yöntemin eksikliklerini veya yetersiz kaldığı noktaları kapatmak amacıyla ortaya çıkmış, bu çabalar yabancı dilin daha iyi öğretimine katkı sağladığı gibi, bu alana alternatif yöntemler kazandırmıştır. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü'nce kabul edilen ve yaygın bir biçimde kullanılan yabancı dil öğretim yöntemleri sırasıyla şunlardır:

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)

Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method)

Doğal Yöntem (Natural Method)

İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)

Bilişsel Yöntem (Cognitive-Code Method)

İletişimsel Yöntem (Communicative Method)

Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Bu yöntemlerin dışında yabancı dil öğretiminde daha az yaygınlık kazanmış ve alternatif olarak kullanılan başlıca diğer yöntemler ise şöyledir:

Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

Danışmanlı(Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)

Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)

Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)

Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)

İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method)

KÜLTÜR, DİL VE KÜLTÜR-DİL İLİŞKİSİ

Kültür:

Birçok kaynakta birçok yazarın birbirinden farklı kültür tanımına rastlamak mümkündür. Bu durum, kültür kavramı üzerinde tam anlamıyla üzerinde uzlaşmış bir bakış açısının olmamakla birlikte, birbirinden farklı tanımlarda bazı ortak özellikler söz konusudur.

Kültür kavramına dair birçok tanım bulunmaktadır. Raymond Williams kültür kelimesinin tanımlanması en zor kavramlardan biri olduğunu savunur. Bunun nedeni, kelimenin birbirinden farklı düşünce

sistemlerinde ve entelektüel disiplinlerde önemli kavramsal açıklamalar için kullanılmasıdır (Oğuz, 2011: 125). Bu yüzden kesin bir tanımla bulunmamakta, konu edinilen kavramsal bağlam çerçevesinde bir tanım söz konusu olmaktadır.

Kültür geçmişten günümüze insanı ilgilendiren her alanda yer alan bir kavramdır ve bu yüzden tanımlamada çeşitlilik söz konusudur. 1952 yılında Alfred Kroeber ve Clyde Kluckhohn isimli antropologlar kültür konusundaki antolojilerinde, farklı bilimsel ve popüler kaynaklardan yararlanarak kültüre yönelik 164 farklı tanımla derlemiş ve tartışmışlardır (Güvenç, 2003: 95). Kültür kavramının terminolojik çeşitliliğinin nedeni, kavramın hem bilimsel hem toplumsal hem de tarihsel derinliğinin olmasıdır (Mejuyev, 1998: 14). Her alan kendine daha yakın bulduğu tanımla kullanmaktadır.

Kültür kavramı farklı anlamlara sahiptir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde, “kültür sözcüğü tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratma, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçlar bütünü” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Kültür fertleri aşan, fertlere yön, şahsiyet ve şekil veren bir olgudur.

Kültür kavramını kesin bir biçimde tanımlamada ortaya çıkan güçlüğün bir nedeni de, kavramın çok anlamlı oluşudur. Kültür, bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığıdır, belli bir toplumun kendisidir, bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesidir, bir insan ve toplum kavramıdır. Fakat bu kavramın sınırları belli değildir (Güvenç, 2003: 95-110). Bundan dolayı düşünürlerin kültür kavramına yönelik düşüncelerinde farklılıklar gözlemlenmektedir. Kavramı çok boyutlu biçimde tanımlayan Tylor’a göre; “Kültür, bir toplumun üyesi olarak, insanoğlunun öğrendiği (kazandığı) bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür” (Güvenç, 2003: 101). Batı literatürü dışında, Türkiye’de de bu literatürden etkilenerek konuyu elen çalışmalar ve tanımlamalar mevcuttur. Konuyu Türkiye’de ilk ele alanlardan biri de Ziya Gökalp’tır.

Gökalp’e göre kültür, toplumların iç gelişmesinden meydana gelir. Kültürün temel unsurları; duygular, heyecanlar, zevkler ve inançlardır bu yüzden kültür ulusal bir nitelik taşır. Kültürü oluşturan kurumlar ve unsurlar arasında içten bir bağlılık ve uygunluk bulunmaktadır (Arslan, 2005: 12). Kültür insanın ortaya koyduğu içinde insanın var olduğu tüm gerçeklik anlamına gelir. İnsanlar arasındaki her çeşit karşılıklı etkileşimlere, yapıp etmelere, bütün manevi ve maddesel yapıt ve ürünlere kültür denir. İnsan bir kültür varlığıdır ve kültür bir

zorunluluktur. İnsanın kültür üretip kültürce üretildiği; kültür taşıyıp kültürce taşındığı temel gerçeği insan olarak insan varlığının en başta gelen var olma koşuludur (Uygun, 1996: 17-18). Dolayısıyla insanın olduğu her yerde kültür bulunmaktadır. İnsan ile kültür arasında bir bağ vardır ve kültür üretme kapasitesine sahip tek canlı insandır. Bundan dolayı kültürü incelemek, insanı ve toplumu incelemek anlamına gelmektedir. Kültürü anlamamanın ve anlamlandırmanın bir gereği de kültürün taşıyıcı unsuru olan dili anlamaktan geçmektedir.

Dil :

Dil en kısa tanımıyla bir bildirim aracı olup, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir” (Aksan, 1998: 55). Bu yönüyle dil, kültürün koruyuculuğunu ve taşıyıcılığını yapmaktadır.

Alman filozofu Heidegger’e göre: ‘dil insanın evidir.’ Her millet dilini kendi ihtiyaçlarına, kültür ve medeniyet seviyesine, zevkine göre yaratır. Dil, ev gibi milletin duygu, düşünce ve hayatının barınağıdır (Kaplan, 2010: 143). Toplumsal ve kültürel bir öge olan dil, organik bir varlık değildir, dil organik bir varlık olan insanın düşüncelerini, duygularını bildirmek için koyduğu bir işaretler sistemidir (Baydur, 1999: 93) ve bu yönüyle canlı bir araçtır. Toplumların ayrı ayrı dillerinin olması, düşünce tarzlarının, zevk ve eğilimlerinin farklılığındandır. Her toplum, kâinatı kendisine göre seslendirmiştir. Bu, birçok dilin oluşmasına neden olmuştur. Dilin doğuşunda, dili oluşturan kelimelerin oluşumunda doğadaki sesleri taklit etmenin önemli bir yeri vardır. Genel itibariyle dilin belli başlı özellikleri vardır: doğallık, canlılık, ulusallık ve sosyallık, seslilik, birleşme vb. (Aksan, 1998: 85). Bu özelliklerden hareketle, toplumu sistematik bir kurumlar bütünü haline getiren temel unsurun dil olduğu söylenebilir.

Dil, hem dil yetisinin toplumsal bir ürünüdür, hem de bu yetinin bireylerce kullanılabilmesi için toplumun özümlediği zorunlu bir uzlaşımın bütünüdür (Onan, 2013: 76). Dil, bir topluma belli oranda bir düzen kazandıran ögedir. Çünkü dil geçmiş ile gelecek arasında bir köprü görevi görür (Güzel ve Barın, 2013; 228). Bundan hareketle dilin, geçmişin maddi ve düşünsel tüm toplumsal birikiminin geçmişten bugüne ve bugünden geleceğe aktarılmasında en önemli araç olduğu söylenebilir ve dil, kültürle tamamlayıcı bir ilişki halindedir. **Kültür ve Dil İlişkisi**
Dil, bireylerin sahip olduğu hayat tezahürlerinin belli bir cisme bürünerek görünürlük kazanmasını sağlayan önemli bir araçtır. Kültür, bir milletin yüzyıllar boyunca oluşturduğu algı, ilgi, tutum ve davranışlarla tezahür

eden yaşam biçimi, maddi ve manevi değerler toplamıdır ve nesilden nesile aktarılır (Göçer, 2013: 26). Toplumun kültürel değerlerinin izleri dil ile kendini gösterir. Dil, bir kültür aktarıcısı ve sürekliliğini sağlayan en önemli vasıta (Akarsu, 1998: 36). Dil ile kültür arasında sıkı bir ilişki vardır.

Kültür ile dil arasındaki ilişki insanlık tarihinin başlangıcından itibaren dikkat çeken bir konu olmuştur. Antropologlar, psikologlar, sosyologlar, dilbilimciler kültürün dili nasıl etkilediğini ve ondan nasıl etkilendiğini incelemişlerdir (Oğuz, 2011: 124). Küreselleşen dünya düzeni içerisinde kültür önemini kaybediyor gibi gözükse de kültürler ve kültürler arası iletişim daha fazla önem kazanmıştır (Cinkara, 2016: 3). Her kültürün, ona kimliğini kazandıran, kendine özgü bir dili vardır. Bu dil, ait olduğu kültürün bütün özelliklerini, diğerlerinden ayırımı ve tarihsel- toplumsal tüm birikimlerini içinde barındırır. Bu yüzden dil öğrenmek, o kültürü tanımakla eş değerdir. Farklı dillerin ortaya çıkma nedeni, toplumların birbirlerini anlama ve tanımaya çalışmalarıdır (Asutay, 2007: 10). İnsanların kendini anlatmak ve birbirlerini anlamak için oluşturduğu dil, kültürün temel yapı taşlarından olagelmıştır. İletişim teknolojilerinin geliştiği günümüz dünyasında, dilin evrensel bir boyut kazandığı, bazı dillerin ise önemini arttığı görülmektedir.

Günümüzde toplumlar gelişmiş iletişim teknolojileriyle birlikte artan dilsel ve kültürel çeşitlilik içerisine girmiştir. Bu durum beraberinde farklı toplumların etkileşim içerisine girmesine neden olmuştur. Bu etkileşim kültürün temel aracı olan dil ile gerçekleştirilmektedir. Dil ve kültür birbiriyle yakından ilişkili iki kavramdır. Dil kültürle yaşar, kültür de dil ile gelişir ve birikir (Günay, 1995: 5-24). Bu durumun temel nedeni insanın başkalarıyla birlikte yaşama zorunluluğu olan bir varlık olmasıdır. İnsan ortak bir dil konuşanlara özgü bir topluluğun üyesidir, belli bir kültürün de üyesi durumundadır. Ağızdan çıkan her sözcüğün, dile yapışık kültür ortamını da canlı tutmada katkısı vardır (Uygun, 1996: 19-20). Toplum ve kültürde ne varsa dilde ifadesini bulur. Kültürün gelişmesiyle dil, dilin gelişmesiyle kültür gelişir ve zenginleşir. Dil ve kültür arasında karşılıklı ve işlevsel ilişki vardır (Güvenç, 2004: 48). Dolayısıyla, insanın anadilini öğrenmesi de kültür edinmesidir. Dil yönünden kişisel bir büyüme kültürce zenginleşme ile el eder. İnsan dilde ne kadar güçlenirse kültür de o denli yayılır, güçlenir (Uygun, 1996: 21). Kısacası dil, kültürü yansıtır, güçlendirir ve biçimlendirir. Dil, bir grubun kimliğini güçlendirir (Bates, 2013: 77). Güçlü bir kültürün dili sürekli birikim sonucu gelişmekte, genişlemekte, aynı şekilde kültür gelişip çeşitlendikçe dil gelişmektedir.

Kültür ve Dil İlişkisi:

Dil, bireylerin sahip olduğu hayat tezahürlerinin belli bir cisme bürünerek görünürlük kazanmasını sağlayan önemli bir araçtır. Kültür, bir milletin yüzyıllar boyunca oluşturduğu algı, ilgi, tutum ve davranışlarla tezahür eden yaşam biçimi, maddi ve manevi değerler toplamıdır ve nesilden nesile aktarılır (Göçer, 2013: 26). Toplumun kültürel değerlerinin izleri dil ile kendini gösterir. Dil, bir kültür aktarıcısı ve sürekliliğini sağlayan en önemli vasıta (Akarsu, 1998: 36). Dil ile kültür arasında sıkı bir ilişki vardır.

Kültür ile dil arasındaki ilişki insanlık tarihinin başlangıcından itibaren dikkat çeken bir konu olmuştur. Antropologlar, psikologlar, sosyologlar, dilbilimciler kültürün dili nasıl etkilediğini ve ondan nasıl etkilendiğini incelemişlerdir (Oğuz, 2011: 124). Küreselleşen dünya düzeni içerisinde kültür önemini kaybediyor gibi gözükse de kültürler ve kültürler arası iletişim daha fazla önem kazanmıştır (Cinkara, 2016: 3). Her kültürün, ona kimliğini kazandıran, kendine özgü bir dili vardır. Bu dil, ait olduğu kültürün bütün özelliklerini, diğerlerinden ayırımı ve tarihsel- toplumsal tüm birikimlerini içinde barındırır. Bu yüzden dil öğrenmek, o kültürü tanımakla eş değerdir. Farklı dillerin ortaya çıkma nedeni, toplumların birbirlerini anlama ve tanımaya çalışmalarıdır (Asutay, 2007: 10). İnsanların kendini anlatmak ve birbirlerini anlamak için oluşturduğu dil, kültürün temel yapı taşlarından olagelmıştır. İletişim teknolojilerinin geliştiği günümüz dünyasında, dilin evrensel bir boyut kazandığı, bazı dillerin ise önemini arttığı görülmektedir.

Günümüzde toplumlar gelişmiş iletişim teknolojileriyle birlikte artan dilsel ve kültürel çeşitlilik içerisine girmiştir. Bu durum beraberinde farklı toplumların etkileşim içerisine girmesine neden olmuştur. Bu etkileşim kültürün temel aracı olan dil ile gerçekleştirilmektedir. Dil ve kültür birbiriyle yakından ilişkili iki kavramdır. Dil kültürle yaşar, kültür de dil ile gelişir ve birikir (Günay, 1995: 5-24). Bu durumun temel nedeni insanın başkalarıyla birlikte yaşama zorunluluğu olan bir varlık olmasıdır. İnsan ortak bir dil konuşanlara özgü bir topluluğun üyesidir, belli bir kültürün de üyesi durumundadır. Ağızdan çıkan her sözcüğün, dile yapışık kültür ortamını da canlı tutmada katkısı vardır (Uygur, 1996: 19-20). Toplum ve kültürde ne varsa dilde ifadesini bulur. Kültürün gelişmesiyle dil, dilin gelişmesiyle kültür gelişir ve zenginleşir. Dil ve kültür arasında karşılıklı ve işlevsel ilişki vardır (Güvenç, 2004: 48). Dolayısıyla, insanın anadilini öğrenmesi de kültür edinmesidir. Dil yönünden kişisel bir büyüme kültürce zenginleşme ile el eledir. İnsan dilde ne kadar güçlenirse kültür de o denli yayılır, güçlenir (Uygur, 1996:

21). Kısacası dil, kültürü yansıtır, güçlendirir ve biçimlendirir. Dil, bir grubun kimliğini güçlendirir (Bates, 2013: 77). Güçlü bir kültürün dili sürekli birikim sonucu gelişmekte, genişlemekte, aynı şekilde kültür gelişip çeşitlendikçe dil gelişmektedir.

Yabancı Dil Öğretiminde Kültür

Sanayileşme ile artan uluslararası ilişkiler, ulusların kendi dilleri ile iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta ve diğer ülkelerin dillerini öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Türkiye, bölgesel ve siyasal konumundan dolayı çeşitli ülkelerle ilişkiler kurmuştur (Demirel, 2004: 3). Bu durum diğer toplumlarla etkileşim içine girmesine neden olmuştur. Bu etkileşim kültürün temel aktarım aracı olan dil ile sağlanmaktadır. Dil ile kültür arasındaki ilişki, yabancı dil öğreniminde kültürel aktarımın önemini artırmaktadır (Köşker, 2015: 410). Uluslararası ilişkilerin yoğunluk kazanmasıyla, Türkiye’de başka dillerin, uluslararası örgütlerde resmi dil olarak kabul edilen batı dillerinin öğrenilmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı, yabancı dillerin öğretimi okul programlarında yer almıştır (Demirel, 2004: 4). Zamanla yabancı dil bilme gereksinimi artmış, bu nedenle eğitim sisteminde dil politikaları uygulanmıştır. Yabancı bir dilin öğretilmesi sürecinde dilin iletişim aracı olma boyutunun ötesinde, ait olduğu kültürün özellikleri de ele alınmakta ve öğrenilmektedir. Bu durum başka kültürlerden gelen insanların farklı davranışlarının anlamlandırılmasını kolaylaştırmaktadır.

İnsan davranışları kültür etkisiyle kodlanmıştır. Bu kodları çözmek için iletişime geçilen kişinin kültürel kodlarını bilmek gerekir. Yabancı dil öğrenmenin temel amacı, bu dili konuşan bireylerle iletişime geçebilmektir. Yabancı dil öğretiminde hedef dilin kültürünün de farklı boyutları ile öğrencilere aktarılması gerekmektedir (Köşker, 2015: 410-411). Asutay (2003: 27) her dilin, dış dünyada bir gerçekliğe hizmet eden kendine özgü göstergeleri olduğunu savunur. Bu göstergeler her toplumun kendi kültürü içinde oluşmaktadır. Bu açıdan kültür dile anlam kazandırmaktadır. Bu nedenle yabancı bir dile hâkim olabilmek için o toplumu anlamak, o toplum gibi düşünebilmek gerekir. Frink ve Mairitsch’ de yabancı dil eğitiminde sadece o dilin kurallarının öğretilmesinin yeterli olmadığını, öğretilen dilin sosyal, kültürel, politik, ekonomik yapısının da öğretilmesinin gerekli olduğunu ve öğrencilerin öğrendikleri dilin kültürünün farkında olmalarının gerekliliğine değinmişlerdir (Köşker, 2015: 412). Bir yabancı dil dersi, öğrenciye öğrendiği yabancı dil ile bu dilin ait olduğu toplumun kültürünü öğrenmeyi temel amaç edinmektedir. Çünkü bir yabancı dil dersi, en az iki dil ve iki kültür ile uğraştığından ve artık günümüzde dil kültürün

taşıyıcısı ve aynası olarak görüldüğünden, dili kültürden soyutlamak mümkün değildir (Aktaş, t.y.: 53). Kültürün taşıyıcısı dildir, dili kullananlar ise insandır. Bu nedenle insanın dili kullanım şekli ve kullanabilme kapasitesi önemli bir unsur olup, öğrenme süreciyle yakından ilişkilidir. Aynı durum yabancı dil öğrenme açısından da geçerlidir.

Yabancı dil öğretiminde hedeflenen amaç, öğrencinin öğrendiği yabancı dili her ortamda olabildiğince bağımsız, otonom ve yaratıcı bir biçimde kullanmasını sağlamak ve daha geniş anlamda öğrenme tekniklerini kazandırmaktır (Aktaş, t.y.: 50). Türkiye’de yabancı dil öğretiminin arzu edilen başarıyı sağladığını söylemek güçtür. Yapılan çalışmalarda, 15-29 yaş aralığındaki gençlerin çoğunun yabancı dil bilmediği görülmektedir (Başat,2014). Türkiye’de yabancı dil eğitimi konusunda yaşanan zorluklar, kalabalık sınıflar ve fiziksel koşulların yetersizliği ile nitelikli öğretmen eğitimi konusundaki açmazların yanı sıra, dil politikaları ve dil öğretimine yaklaşımlar gibi çok daha temel etkenlerden de kaynaklanmaktadır (Demirpolat, 2015: 12). Eğitim politikaları çerçevesinde dil eğitimi verilmektedir. Ancak bu politikaların amaçlanan sonuçlara ulaşabilmesi için, birçok faktörün bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu faktörlerin başında fiziksel imkanların yeterliliği meselesi gelmektedir.

Yabancı dil öğretiminde fiziki imkânlar oldukça önemlidir. Yetenek eğitimi yapılan bu alanda sınıf mevcudu çok önemlidir ve öğrenci sayısının 20’yi geçmemesi tavsiye edilmektedir. Ancak Türkiye’de sınıf mevcutlarının 20’nin altında olması mümkün değildir. Bu durum konuşma etkinliklerinin yetersiz olmasına neden olmakta konuşma sürelerini azaltmaktadır (Büyükduman, 2005: 60). Ayrıca birçok sınıf dinleme ve izleme etkinlikleri yapmak için gereken fiziki imkânlardan yoksundur. Dinleme ve telaffuz becerileri açısından hedef dile mümkün olduğu kadar çok maruz kalmak önerilmektedir (Demirpolat, 2015: 14). Bununla birlikte, ders ortamında bir takım etkinlikler ve stratejik uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bunların arasında karşılıklı diyalog, grup çalışması, problem çözmeye yönelik eğitsel oyunlar vardır. Bu etkinliklerin amacı öğrencilerin her ders biriminde temel dil becerilerinin kazandırılmasına ve onların bu amaca uygun iletişim kurmasına yardımcı olmaktır (Aktaş, t.y.: 52). Ancak bu etkinliklerin tüm eğitim kurumları açısından hedeflenen etkiyi sağladığını söylemek güçtür. Zira başarı, yine büyük oranda eğitim kurumunun fiziksel-teknik olanaklarıyla bağlantılı olmaktadır.

Teknolojik alt yapısı yeterli olan okullarda görev yapan İngilizce öğretmenleri ise derslerinde verimin yüksek olduğunu ifade etmiştir

(Merter, Şekerci ve Bozkurt, 2014: 205). Materyallerle oluşturulan görsel ve işitsel ortam öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dili yapısal bir birim ve sosyo-kültürel bir olgu olarak da görmesini sağlamaktadır. Öğrenci bu araçların yardımıyla dilin iletişimde kullanım ortamlarını tanıyacak, dinleme ve anlama becerisinin ediniminde gerekli olan doğru vurgulamayı, tonlamayı ve iletişime eşlik eden el, yüz, beden hareketlerini de tanıyacaktır (Aktaş, t.y.: 52).

Diğer görsel ve işitsel materyaller dil öğretiminde büyük önem taşısa da, günümüzde dil öğretimini hala ders kitapları domine etmektedir. Ders kitapları dil öğretiminde bir sorun kaynağıdır (Demirpolat, 2015: 14). 2008'de MEB Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığınca, ilköğretim kurumlarında öğrenimini sürdüren öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin ders kitapları hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada, öğretmenler kitapların ölçme ve değerlendirme bölümlerini, konu işlenişlerinde pekiştireçlere yer verilmemesini, ara disiplinlerle ilişkilendirme ve diğer derslerle ilişkilendirme boyutlarında yetersizliğini eleştirmişlerdir (EARGED, 2008: 30). Dolayısıyla, yabancı dil öğreniminde halen en fazla kullanılan aracın ders kitabı olması, bir yanıyla diğer araçların yeterince sağlanamadığı anlamına gelmekte, öte yandan kitap içeriklerinin yeterliliği sorunu başlı başına bir olumsuzluk olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, sürekli değişen politikalar, Türkiye'de yabancı dil öğrenimi açısından çözülmesi gereken yapısal sorunlar olduğunu göstermektedir.

sonuç

Bu çalışmada, en yaygın yabancı dil öğretim yöntemleri ile ilgili Türkçe kaynaklarda dağınık biçimde yer alan, diğer kaynaklarla uyumsuz, eksik kalan veya yeterli derecede bulunmayan bilgiler, yöntemlerinin temel kullanım özellikleri ve prensipleri çerçevesinde incelenip düzenlenerek bir araya getirilmiştir.

Türkiye'de farklı uygulamalara gidildiği halde yabancı dil öğretiminde yeterince başarılı olunmadığı görülmektedir. Yabancı dil öğretiminde başarısızlıktan söz edildiği zaman konuyla ilgili pek çok etken aklımıza gelmektedir. Bunların arasında öğretmenlerin donanımı, öğrencilerin ilgisi, motivasyonu, dersin işlenişinde uygulanan yöntem, ders araç ve gereçleri, öğrenme ortamı bulunmaktadır. Bu gerçeği değiştirmek için birçok çözüm şeklinin aynı anda uygulanması gerekmektedir. Çünkü sorunların tek bir tanesine odaklanarak bu sorunu çözmek mümkün değildir.

Tüm bu veriler ışığında, araştırma kapsamında kültür ile yabancı dil eğitimi arasındaki ilişkiyi açıklayan birçok veriye ulaşılmıştır.

Bunların sonucunda görülmektedir ki, kültürün dil eğitiminde önemli bir yeri vardır. Bireylerin dil eğitimi birçok faktörün etkisi altındadır. Materyallerin yeterliliği, ders işlenişi, isteklilik düzeyi ve fiziki koşulların uygunluğu, öğretmenlerin yeterliliği de dil öğrenimine etki etmektedir. Genellikle bireyler kültürleriyle alakalı olarak bir düşünce yapısına sahiptirler. Bireyler yeni bir dil öğrenirken bu düşüncenin etkilerini büyük oranda hissetmektedirler. Yabancı dil eğitiminde kültürün etkisi bulunmaktadır ve bu konuda yürütülecek bir eğitim-öğretim programı, en başta bu hususu dikkate almalıdır.

KAYNAKÇA

- 1-Akarsu, B. (1998), **Dil Kültür Bağlantısı**, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- 2-TARCAN, Ahmet, Yabancı Dil Öğretim Teknikleri. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2004.
- 3-DEMİRCAN, Ömer, Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. Der Yayınları, İstanbul, 2013.
- 4-Oğuz, Esin Sultan(2011), “Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı”, **Edebiyat Fakültesi Dergisi**, 28(2).
- 5-Güvenç, Bozkurt(2003), **İnsan ve Kültür**, Remzi Kitapevi, Ankara.
- 6-Mejuyev, Vadim(1987), **Kültür ve Tarih**, (Çev. Suat H. Yokova), Başak Yayınları, Ankara.
- 7-Bates, Daniel G.(2013), **21.Yüzyılda Kültürel Antropoloji: İnsanın Doğadaki Yeri**, (Çev. Suavi Aydın), 2. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- 8-Cinkara, Emrah(2016), “Yabancı Dil Eğitiminde Kültürün Rolü”, **Yabancı Dil Öğretiminde Genel Bir Bakış Dergisi**.
- 9-Günay, V. Doğan(1995), “Roman Çözümlemesine Toplum-dilbilimsel Bir Yaklaşım”, **Dil Dergisi/Language Journal**, 35, Ankara: A.Ü.TÖMER Yayınları, Köşker, Gizem(2015), “Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı: Fransız Dili Örneği”, **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi(KEFAD)**.
- 11-Demirpolat, Başak Coşkun(2015), “Türkiye’nin Yabancı Dil Öğretimiyle İmtihani” Sorunlar ve Çözüm Önerileri
- 12-Merter, Feridun vd.(2014), “İngilizce Öğretmenlerinin İkinci Sınıf İngilizce Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**.
- 13-EARGED(2008), “İlköğretim Okulu Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi”, http://www.meb.gov.tr/earged/earged/Son_Ders_Kitaplari.pdf (09.02.2019).

14-Göçer, Ali(2013), “ Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dil Kültür İlişkisi Üzerine Görüşleri: Fenomenolojik Bir Araştırma”, **Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**.

15-Muhammet Raşit Memiş ,Mehmet Dursun Erdem. **Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler**.

16- *Muhammet Raşit MEMİŞ , Mehmet Dursun ERDEM , Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler*.

Sources

- 1-Akarsu, B. (1998), Language Culture Connection, İnkılap Kitabevi, Istanbul.
- 2-TARCAN, Ahmet, Foreign Language Teaching Techniques. Nobel Publishing, Ankara, 2004.
- 3- DEMİRCAN, Ömer, Foreign Language Teaching Methods. Der Publications, Istanbul, 2013.
- 4-Oğuz, Esin Sultan (2011), “The Concept of Culture in Social Sciences”, Journal of the Faculty of Letters.
- 5-Güvenç, Bozkurt (2003), Human and Culture, Remzi Kitapevi, Ankara.
- 6-Mejuyev, Vadim (1987), Culture and History, (Trans. Suat H. Yokova), Başak Publications, Ankara.
- 7-Bates, Daniel G. (2013), Cultural Anthropology in the 21st Century: The Place of Man in Nature, (Trans. Suavi Aydın), 2nd Edition, Istanbul Bilgi University Publications, Istanbul.
- 8-Cinkara, Emrah(2016), “The Role of Culture in Foreign Language Education”, Journal of a General Overview in Foreign Language Teaching.
- 9-Günay, V. Doğan(1995), “A Sociolinguistic Approach to Novel Analysis”, Language Journal, 35, Ankara: A.Ü.TÖMER Publications.
- 10-Köşker, Gizem(2015), “Cultural Transfer in Foreign Language Teaching: The Example of the French Language”, AhiEvrans University Kırşehir Faculty of Education Journal (KEFAD).
- 11-Demirpolat, Başak Coşkun(2015), “Turkey's Test with Foreign Language Teaching” Problems and Solution Suggestions
- 12-Merter, Feridun et al. (2014), “Evaluation of English Teachers' Opinions on the Second Grade English Course”, Journal of Academic Social Research.
- 13-EARGED(2008), “Evaluation of Primary School Textbooks”, http://www.meb.gov.tr/earged/earged/Son_Ders_Kitaplari.pdf (09.02.2019).

14-Göçer, Ali (2013), "Turkish Teacher Candidates' Opinions on Language-Culture Relationship: A Phenomenological Research", Erzincan University Faculty of Education Journal.

15-Muhammad Rashat Mamsh, Mehmet Dorsen Erdam, Methods Used in Foreign Language Teaching, Usage Features and Criticisms.

16- Muhammet Raşit MEMİŞ, Mehmet Dursun ERDEM, Methods Used in Foreign Language Teaching, Usage Features and Criticisms.

